

Svar på interpellation (2016:76) av Berthold Gustavsson (M) om chockhöjda tomträttsavgälders inverkan på Stockholm som tillväxtmotor

Stockholms stad hyr ut mark till omkring 5 500 småhus och 3 900 flerbostadshus genom så kallade tomträttsavtal. Med tomträtten ger Stockholms stad privatpersoner och företag rätten att använda stadens mark mot en årlig tomträttsavgäld. Tomträttsavgälden regleras med stöd av regler i jordabalken, normalt i tioåriga avtal mellan staden och husägarna. Avgäldsnivåerna fastställs i kommunfullmäktige och de ska enligt jordabalken spegla marknadsvärdet. De nuvarande avgäldsnivåerna har varit oförändrade sedan kommunfullmäktiges beslut år 2004, trots att prisutvecklingen på fastigheter stigit kraftigt i Stockholm. Då flera tioåriga avtal löpt ut eller håller på att löpa ut, samtidigt som fastighetsvärdena förändrats, är det nu dags att kommunfullmäktige att fastställa nya nivåer för tomträtterna. Därför presenterades förslag till nya avgäldsnivåer för exploateringsnämnden våren 2016. Förslaget remitterades ut för att samla in synpunkter i syfte att kunna lägga fram ett välbalanserat förslag utifrån stadens roll som markägare, möjliggörandet av nyproduktion av hyresrätter och stockholmarnas privatekonomi.

Utifrån det förslag som skickades ut på remiss har hänsyn tagits till flera av remissinstansernas synpunkter. I förslaget har längden på infasning justerats för befintliga tomträttsinnehavare från tre till fem år. Vidare har avgäldsräntan för nyupplåtelse justerats från 4,5 procent till 4 procent, i syfte att öka möjligheten till nyproduktion av hyresrätter. För att minimera tröskeffekter för i tiden närliggande nyproduktion beslutades om en infasning av nyupplåtelseavgälden. Vi anser att det förslag som nu beslutats är välbalanserat utifrån stadens målsättningar om en jämlik stad med långsiktigt hållbar ekonomi, möjligheten att bygga ett stort antal hyresrätter och hushållens ekonomi.

I praktiken innebär tomträttsinstitutet i Stockholm ett sätt att möjliggöra ett ökat bostadsbyggande till förmånliga villkor och har inneburit, och kommer även i framtiden att innebära, en kraftig subventionering av markkostnaderna. Mycket viktigt att framhålla är också att intäkterna från bland annat tomträttsavgälderna är en förutsättning för att Stockholms stad skall kunna investera i nya bostadsprojekt i framtiden, inte minst en omfattande byggnation av hyresrätter.

Förslaget om nya tomträttsnivåer i Stockholm har tydligt synat brist på politiskt ledarskap och ansvarstagande från Moderaternas sida. Vi har fått dubbla signaler från ledande företrädare för partiet. Till en början menade de att ”en uppjustering av tomträttsavgälderna må vara motiverat med hänsyn till markvärdestegringen och stadens finanser, men att den måste ske betydligt mer gradvis än nu liggande förslag”. Först försvarar de alltså förslaget till förändringar under förutsättning att en längre intrappningstid av avgälderna införs, en förändring som också fanns med i det förslag som lades fram för kommunfullmäktige. Sedan meddelar man att man inte är beredd att alls acceptera någon förändring av tomträtterna. Slutligen gjorde Moderaterna tomträttsärendet till en formaliafråga där de själva gick till domstol med frågan. Det är anmärkningsvärt agerande av ett parti som säger sig vilja ta ansvar för stadens ekonomi.

Interpellanten ställer frågor om tomträtternas inverkan på Stockholms tillväxt och hushållens ekonomi. I enlighet med vad som anförs ovan anser jag det förslag som kommunfullmäktige beslutat om är väl avvägt och balanserat utifrån en ansvarsfull ekonomisk förvaltning av stockholmarnas gemensamma marktillgångar, hushållens ekonomi och möjligheten att hålla en hög byggtakt över tid.

Vi kan slutligen konstatera att kommunfullmäktiges beslut om nya tomträttsavgälder nu vunnit laga kraft.

Stockholm den

Karin Wanngård